

Női portré, 1909-1911 között

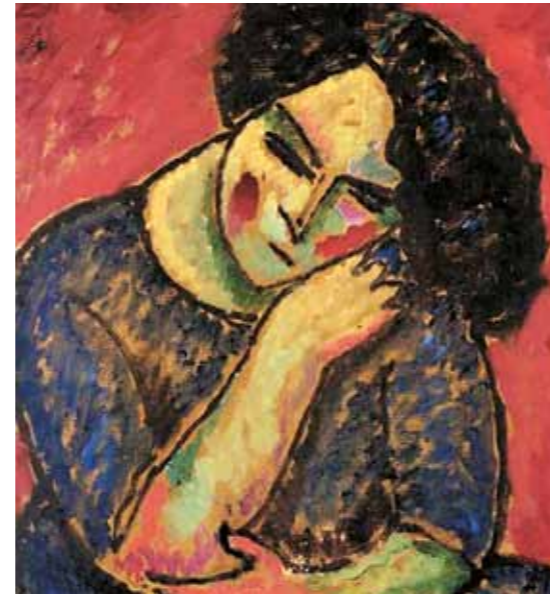
Olaj, vászon, 65x54 cm
Jelezve jobbra fent: MárfyKezdő ár: 6 500 000 Ft / 20 900 EUR
Becsérték: 8 000 000 - 12 000 000 Ft
Estimated value: 25 723 - 38 585 EUR

KIÁLLÍTVA:

- A Nyolcak, Centenárium kiállítás, Janus Pannonius Múzeum Modern Magyar Képtár, Pécs, 2010. december 10. - 2011. március 27. katalógus: 269.)
- A Nyolcak, Centenárium kiállítás, Szépművészeti Múzeum, Budapest, 2011. május 17. - szeptember 12.

REPRODUKÁLVA:

- Rockenbauer Zoltán: Márfy. Maklary Artworks, Budapest-Párizs, 2006. 187. 339.
- A Nyolcak, Centenárium kiállítás, kiállítási katalógus. Janus Pannonius Múzeum, Pécs, Modern Magyar Képtár, 2010. 313.

1. Márfy Ödön és Csinszka, 1920-as évek
archív fotó2. Othon Friesz: Mme Friesz portréja
magántulajdon3. Alekszej Javlenszkij: Nő portréja, 1912-1913
magántulajdon

Márfy Ödön a korai magyar modernizmus egyik legjelentősebb budapesti művészcsoportja, a Nyolcak tagjaként vált híres és ismert művésszé. „Hogy ez a nyolc ember a maga kiállításával akkora fordulalmat csinált, amilyenre eddig nem volt példa a magyar művészetben, azt már most meg lehet állapítani. Mozgást, elevenséget vittek bele abba a művészeti életbe, amelynek a halott csöndjébe csak a Szalon-veszekedések rikoltottak bele. A harminckét képük riadó lett, és: a harc az élet. A Könyves Kálmán Szalonjában most izgalom, viták, megbotránkozások és lelkesedések tanyáznak – élet van a nyolc művész közelében, akik tudtak és mertek bátrak, frissek és saját maguk lenni.” – írta Déry Imre a Nyolcak első, még Új Képek címmel bemutatkozó kiállításáról, az Egyetértés című lapban, 1910 január elején.

Márfy a saját és vele egyirányú művészi törekvéseik miatt csoportját szerveződdőt Nyolcak tagjainak céljairól a következőket nyilatkozta egy későbbi interjúban: „A Nyergesen megfordult festők között volt egy bizonyos szellemi kapcsolat. Nem annyira a táji adottságok, mint inkább a művészetszemléleti rokonfelfogás volt a vonzó, mely a művészeket ott marasztalta. Ezt a rokon művészetszemléletet kevés szóval talán úgy lehetne jellemezni, hogy ez a művészcsoport hátat fordított a magyar festészetben ez időben divó hangulafestészetnek és áhítózott egy, az örök művészi törvényeknek alárendelt festészet után. Talán úgy lehetne megfogalmazni e művészek közös vagy rokon törekvéseit, hogy szigorú elvek

szerint igyekeztek felépíteni képeiket, a kompozíció, a konstrukció, a formák, a rajz, a lényeg kihangsúlyozásával.” Talán Márfy volt, aki a legérthetőbben és a legkonkrétabban fogalmazta meg ekkori törekvéseiket. A következő kérdésre, melyben Dévényi Iván a Nyolcak és a kortárs francia festészet viszonyáról érdeklődött, Márfy egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy számukra a francia festők génusza volt iránymutató, mely „utat mutatott a festészet új útjainak követésére. Cézanne, Van Gogh, Matisse, Braque, Picasso, Rouault voltak az új festészet kezdeményezői”. A 2010-2011-ben Pécsen és Budapesten rendezett monstre Nyolcak tárlatok rendezői sajnálatos módon csak ezt, a Márfy által is előtérbe helyezett francia vonalat propagálták, annak ellenére, hogy a Nyolcoknak a kortárs német festészetbe történt beágyazottságát figyelembe vették volna. A Nyolcokkal pontosan párhuzamosan, 1909 és 1911 között a müncheni Neue Künstlervereinigung nevű művészalakat a magyarokhoz hasonlóan három kiállítást rendezett. Tagjai között nem csupán német, de francia művészek is voltak, Picasso, Braque és Derain éppen úgy kiállítottak itt, mint Kandinszkij, Javlenszkij, vagy éppen Alexander Kanoldt. Tevékenységük és az általuk ekkor bemutatott művek egy része szoros stílusbeli rokonságot és erős párhuzamokat mutat a Nyolcak művészi alapállásával. Márfy 1909 és 1911 között éppúgy merített Braque, Derain, Vlaminck és Othon Friesz legfrissebb műveiből, mint Adolf Erbslöh, Wladimir von Bechthejff, Alexander Mogilewski, vagy éppen Alexej Javlenszkij egyidejű alkotásaiból.

A korai magyar modernnek számára teljesen természetes volt, hogy figyelemmel kísérték mindkét nagy európai kultúránemzet művészi kísérleteit, arról nem is beszélve, hogy a magyar kultúrában a német nyelv széles körű elterjedtsége is rendkívül megkönnyítette az információk ez irányú szabad áramlását. A francia és a német művészet határvonalán egyensúlyozó hazai modernizmus magától értetődő módon merített mindkét rendelkezésre álló forrásból.

Márfy most aukcióra kerülő női portréjának színvilága és festésmódja együttesen valószínűsíti, hogy a mű valamikor 1909 és 1911 között készülhetett. Születésének körülményei és a képmás modelljének neve sajnos nem ismert. Elemzésének kulcsfogalmait maga Márfy szolgáltatta a fentebb idézett interjúban, amikor a kompozíció, a konstrukció, a formák, a rajz és a lényeg kihangsúlyozásáról beszélt. Bájos nőalakján a később megsemmisült és részben átfestett Három akt, vagy Három Grácia (1911) címen ismert remekmű eredeti kecsessége köszön vissza, melynek ritmusa és kompozíciója ismét csak egy német művész, Hans von Marées hatását mutatta egykor. A Márfy által ebben az időszakban oly kedvelt mély tónusú és széles kontúrok határozottan fogják közre a higan és vékonyan terített festékrétegek áttetsző színszövetét. A laza textúrájú formák szinte szecessziós hajlékonysággal fordulnak egymásba. Portréja színben és formában egyaránt kiegyensúlyozott, harmonikus és önkéntelenül is a reneszánsz szépségideáját megidéző, mégis hamisítatlanul modern remekmű.

RUM Attila

